

**Nógrád Megyei Önkormányzat
Közgyűlésének Elnöke**

Nógrád Megyei Főjegyző

Iktatószám: 136-24/2009.

BESZÁMOLÓ

**a 2008. évben végzett
belső ellenőrzési tevékenységről**

Készült: a közgyűlés 2009. április 29-i ülésére
Az előterjesztést előkészítette: Szöllősiné Telek Ildikó

Tisztelt Közgyűlés!

Minden évben a testület elé beterjesztésre kerül a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvényben foglaltak alapján – a zárszámadási rendelettervezettel egyidejűleg – a tárgyévre vonatkozó éves ellenőrzési jelentés, valamint a megyei önkormányzat felügyelete alá tartozó költségvetési szervek éves ellenőrzési jelentéseiből készített összefoglaló. A határozati javaslat melléklete két részből áll: egyrészt bemutatásra kerül a fenntartó ellenőrzési egységének a tevékenysége, másrészt az intézményekben funkcionáló belső ellenőrök beszámolóiból, munkájuk összegző értékelése.

A hivatal ellenőrzési csoportja a 2008-ra kitűzött ellenőrzéseit – változatlan személyi és tárgyi feltételek mellett – maradéktalanul teljesítette. A tervben ütemezett rendszer, szabályszerűségi, pénzügyi és informatikai típusú ellenőrzések mellett soron kívül elrendelt vizsgálatok is realizálódtak. A legfontosabb megállapításokat az éves jelentés részletesen ismerteti. Összegezve a tapasztalatokat elmondható, hogy az intézmények szakmai munkájukat általában jó színvonalon végzik, bár a létszámkeretek szűkülnek, az állami támogatások pedig oly mértékben visszafogottak, amelyek már a kötelező feladatellátást is veszélyeztethetik. Ebben a helyzetben is igyekeznek azonban a fenntartó elvárásainak eleget tenni, működésük megőrzése érdekében egyre szigorúbb takarékosági intézkedéseket érvényesíteni.

Az ellenőrzések során az intézményeknél a szabályozottság, személyügyi adatok kezelése és a gazdálkodás terén kisebb-nagyobb számban, eltérő fajsúlyú anomáliák jelentkeztek. Ez részben visszavezethető az integrációból adódó csökkenő hatékonyságú FEUVE-ra. Az így keletkező kontroll-elégtelenség kiküszöbölésében viszont a belső ellenőrzésnek kell erősítést és maximális támogatást biztosítani.

Az intézmények éves értékeléseikben a megyei önkormányzat ellenőrzési rendszerének fejlesztését jelentős eredményként értékelték. Beszámolóikban további célként az ellenőrök továbbképzésének támogatását, tanácsadási gyakorlatának rendszeresítését, valamint a hivatal egységével való konstruktív együttműködést jelölték meg.

Kérjük a Tisztelt Közgyűlést az előterjesztés megtárgyalására és a határozati javaslat elfogadására.

HATÁROZATI JAVASLAT

a 2008. évre vonatkozó ellenőrzési jelentések elfogadására

A Nógrád Megyei Önkormányzat Közgyűlése a 2008. évi ellenőrzési tervének teljesítését, az elvégzett ellenőrzésekről készült éves jelentéseket a határozat melléklete szerinti tartalommal elfogadja. A fejlesztés irányaként az intézményi ellenőri hálózat hatékony működtetését, valamint a hivatal belső ellenőrzési egységével kialakított eredményes együttműködés folytatását jelöli meg.

A közgyűlés felkéri a főjegyzőt, hogy a 2009. évi terv megvalósítása során törekedjen az ellenőrzési tevékenység még javítandó területeinek előtérbe helyezésére, a rögzített tapasztalatok hasznosítására.

Határidő: értelemszerűen

Felelős: dr. Barta László megyei főjegyző

Salgótarján, 2009. április 1.

Becsó Zsolt

dr. Barta László

A közgyűlés határozatát kapják:

1. Az SzMSz 45. § (4) bekezdésében felsoroltak – közlöny útján
2. Irattár

ÉVES ELLENŐRZÉSI JELENTÉS

2008. ÉV

A. A belső ellenőrzés által végzett tevékenység bemutatása

a) Az ellenőrzési tervben foglalt feladatok teljesítésének értékelése, a tervtől való eltérések indoka

Az intézménystruktúra működésében alapvető változásokat hozó 2007-es szervezeti és gazdasági átszervezés a kontrollrendszer fejlesztésében jelentős előrelépést eredményezett. Az integrációs központokba telepített belső ellenőrök – az addigi önálló státuszokkal együtt – szinte valamennyi intézményben biztosítják az ez irányú feladatellátást. A belső ellenőrzési teendők intézményi keretek között történő megoldása által a fenntartó ellenőrzési egysége számára lehetővé vált, hogy a felügyeleti jellegű vizsgálatok kiteljesedésével az önkormányzat tulajdonosi funkciójából eredő törvényi kötelezettségét erősítse.

Ebből adódóan a kockázatelemzéssel alátámasztott éves ütemezésben a minden területre kiterjedő komplex vizsgálatok helyeződtek előtérbe, azzal a szemponttal együtt, hogy valamilyen típusú ellenőrzés elvégzésével az önkormányzat intézményi körének minél nagyobb lefedettsége realizálódjon.

Az éves terv benyújtása mellett a hosszú távú ellenőrzési célokat magába foglaló terv átdolgozása is időszerűvé vált. Az új önkormányzati ciklus megváltozott stratégiáihoz igazodóan, a 2008-2011. közötti időszakot felölelően kerültek meghatározásra új megvalósítási és fejlesztési irányok.

Az ellenőrzések végrehajtásának számszerűsítése típusonként:

2008. évi ellenőrzések						
Típus		Tervezett	Teljesített	Eltérés	Soron kívüli	Összes elvégzett
Rendszer	intézmény	5	5	0		5
	hivatal	-	-	-		-
Szabályszerűségi	intézmény	9	9	0	4	13
	hivatal	2	2	0		2
Pénzügyi	intézmény	-	-	-		-
	hivatal	1	1	0		1
Informatikai	intézmény	2	2	0		2
	hivatal	-	-	-		-
Összesen	intézmény	16	16	0	4	20
	hivatal	3	3	0		3

Az összesítés mutatja, hogy tervtől való eltérés nem fordult elő. A vizsgálatok a kijelölt intézményeknél az eredeti ütemezésnek megfelelően zajlottak. Soron kívül elrendelt ellenőrzés négy esetben indult.

Az ellenőrzési csoport feladatát a Belső Ellenőrzési Szabályzatban, illetve a Belső Ellenőrzési Kézikönyvben lefektetettek szerint végezte.

A tevékenységet meghatározó központi jogszabály a költségvetési szervek belső ellenőrzéséről szóló 193/2003. (XI.26.) Korm. rendelet (továbbiakban: Ber.) 2007-es módosítása nyomán a szabályzatban eszközölt változtatások a kézikönyvön is átvezetésre kerültek. Az átdolgozott iránymutatás egyben tartalmazza a PM helyi önkormányzati szervekre vonatkozó mintája szerinti pontosításokat, illetve a gyakorlati munkában bevezetett változtatásokat is. Az ellenőrzések során előírt iratminták alkalmazása a túlzott adminisztrációs teher okán kis mértékben, továbbra is hiányt szenved. A kézikönyv következő évi aktualizálási feladatát fogja képezni a nem használatos és nélkülözhető nyomtatványok kiiktatása.

Az összeállított jelentések formai és tartalmi szempontból igényesen, szakmailag megalapozva készültek. Ugyanakkor a rendszerellenőrzések anyagai a hosszúra nyúlt átnézendő időszakok (5-6 év), és az ez alatt lefolytatott vizsgálatok visszakontrollálása miatt igen terjedelmessé váltak. Ezek plusz időigénye, illetve a társfőosztályokból bevont kollégák egyre gyakoribb időbeli csúszásai többször is a megszabott határidők túllépéséhez vezettek.

A helyszínelések minden alkalommal záró tárgyalással fejeződtek be, melyek keretében a vizsgálat tapasztalatainak kifejtése és a fennálló vitás kérdések eldöntése lehetővé tette, hogy az írásba foglaláskor már a végleges állapot kerüljön rögzítésre. Így az ellenőrzöttek a záradékolás során észrevételezéssel ritkán éltek. A jelentésekben a megállapításokhoz kapcsolódó javaslatok szabályszerűségi és célszerűségi bontásban szerepelnek.

b) Az ellenőrzések minősége, személyi és tárgyi feltételei, a tevékenységet akadályozó és elősegítő tényezők

Az önkormányzat ellenőrzési csoportjának létszáma a 2007-es csökkentést követően 3 fő teljes munkaidős köztisztviselőből áll. A csoport tagjai valamennyien a jogszabályban előírt, szakirányú felsőfokú (közgazdasági) végzettséggel, általában hosszabb idő alatt megszerzett gyakorlattal rendelkeznek. Alaptudásuk szinten tartásának és bővítésének elsődleges forrása – pénzügyi lehetőségek hiányában – az ismeretek autodidakta elsajátítása, ettől az évtől azonban segítséget jelenthet az önkormányzatnak a SALDO Rt. Belső Ellenőrzési Klubjához történő csatlakozása. Az elkövetkező időszakokban dől el, hogy a tagsági díj ellenében évi két-három alkalommal megtartott továbbképzések hathatós támogatást nyújtanak-e a működési környezet változásainak gyors és teljes körű lereagálásához.

A rendszervizsgálatokba – az eddigi gyakorlatot követve – az ellenőrzési csoport mellett a többi főosztály munkatársai, valamint a speciális szaktudást igénylő, közbeszerzési és informatikai ellenőrzésekbe e területek szakemberei is bevonásra kerülnek.

Az ellenőrzési egység szervezeti hierarchiában elfoglalt helye előírászerű, a funkcionális függetlenség a megyei főjegyző irányításával biztosított.

A tárgyi körülmények változatlanul jók: korszerű számítástechnikai háttér, az intézmények megközelítéséhez hivatali gépkocsi, a helyszíni dokumentáláshoz két notebook használata segíti az ellenőrök munkáját.

c) A belső ellenőrzés által tett megállapítások és javaslatok

1. A felügyelt intézményekben végzett ellenőrzések

1.1 Rendszerellenőrzések

Borbély Lajos Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium – Salgótarján

A számos szabálytalanságot feltáró, így az első számú vezetők felelősségre vonását is kezdeményező 2005. évi rendszerellenőrzés megállapításai indokolták utóvizsgálat lefolytatását. A szakmai nívó emelkedett annak ellenére, hogy a teljesség igénye nélkül sikerült megvalósítani az intézkedési tervben foglaltakat. Nem történt viszont számottevő előrelépés a többi területen. Ez a minősítés többek között érinti a személyügyi anyagok dokumentálását, az oktatási, nevelési feladatokkal összefüggő szerződéskötések gyakorlatát, gazdálkodási téren a humán erőforrás- és eszközgazdálkodással összefüggő témákat. Nagyobb odafigyelés szükséges a pénzügyi lebonyolítási rendszerhez tartozó dokumentumok, nyilvántartások vezetésében is. A továbbra is fennálló problémák a FEUVE rendszer változatlanul hiányos működésére utalnak, és az azóta kialakított belső ellenőri munkakör sem tudta igazán elősegíteni az anomáliák felszámolását.

Mindezek okán a Pénzügyi Ellenőrző Bizottság a vizsgálati jelentést azzal a kikötéssel fogadta el, hogy az iskola vezetése a vállalt intézkedések végrehajtásáról egy év múlva, a bizottság 2009. áprilisi ülésén számoljon be.

Mikszáth Kálmán Gimnázium, Postaforgalmi Szakközépiskola és Kollégium – Pásztó

Az intézmény az integrációs fordulónappal egy időben, 2007. július 1-jétől került át Pásztó Város Önkormányzatától megyei fenntartásba. Az ellenőrzés már az átadást követő évben beütemezte a működés valamennyi területének átvilágítását.

Az összetett feladatellátású iskolában magas színvonalú, elismerésre méltó pedagógiai munka folyik. A beiskolázott létszám a demográfiai csökkenés ellenére stabil, a kollégium kihasználtságában azonban jelentős romlás tapasztalható. A személyi feltételek általában megfelelőek, néhány pedagógusnál merült fel az előírt szintű végzettség hiánya. A tárgyi körülmények ingatlanok szempontjából változóak, problémák egyes épületeknél a fűtési rendszer városi önkormányzattal közös üzemeltetéséből adódnak.

A működést biztosító szabályzatoknál azok áttekintése, majd módosítása szükséges, fajsúlyos kérdés a szerződéskötések kialakított gyakorlata, amely több ponton aggályos. A részben önálló jogkörű intézmény gazdálkodásának átfogó megítéléséhez az ellenőrzésig eltelt idő kevésnek bizonyult, az azonban érzékelhető volt, hogy a költségvetési keretek tervezésénél és felhasználásánál a takarékoság szem előtt tartásának tudatosítását és érvényesítését az eddigiektől jóval szigorúbban kell kezelni.

Nógrád Megyei Egységes Gyógypedagógiai és Módszertani Intézmény és Gyermekotthon – Pásztó

A vizsgálat már a 2007. július 1-jétől – a balassagyarmati, szátoki és pásztói intézmények összevonásával – létrejött új költségvetési szervnél zajlott. A pedagógiai munkában tevékenykedő szakdolgozók képzettsége, feladatvégzése megfelelő, a tanügyigazgatási dokumentumok szakmai törvényességi ellenőrzésének tapasztalatai kedvezőek. Súlyos hibaként merült fel a szátoki iskolában az enyhe értelmi fogyatékosok 6. osztályának – Alapító Okiratban foglaltak ellenére történő – indítása a 2007/2008. tanévben. A gyermekotthonokban a szakmai képzések előírászerűek, problémát időnként a tartós távollétek okoznak.

A gazdálkodást illetően az integrációt követő rövid időszak alatt nem lehetett egyértelmű következtetéseket levonni az összevont intézmények költségvetésének tervezésére és végrehajtására vonatkozóan. A vezetés az új szabályzatokat – egyedülként – időben megalkotta, színvonaluk azonban még javítható. Ugyanez a törekvés tapasztalható az operatív szinten is, mégis sok, főleg kisebb fajsúlyú szabálytalanság fordul elő. A legtöbb az eszközgazdálkodást, azon belül a leltározást, selejtezést, továbbá a szatoki élelmezési tevékenységet érintette. Pozitívan értékelhető a belső ellenőr hatékony közreműködése a gazdálkodás minőségének javításában, a tagintézményeknél előforduló gondok azonban sűrűbb vizsgálódásokat kívánnak.

Ipolypart Ápoló Gondozó otthon és Rehabilitációs Intézet – Ludányhalászi

A tárgyi feltételekben nagyságrendi előrelépést jelentett a kontrollidőszak elején, címzett támogatásból megvalósított rekonstrukció. A mai kor követelményeihez igazodó körülmények a férőhelyek százszázalékos kihasználtságát eredményezte, a várakozók száma folyamatosan nőtt, ám az ellenőrzés évében nagyobb arányú fogyást regisztráltak. A szakmai feladatok ellátása megfelelő szinten történik, a dokumentációs anyagban azonban sok módosítás, kiegészítés ajánlott. Megoldásra váró kérdésként vetődött fel a drogbetegek fogadása, elkülönített elhelyezése, a lakóotthonok előírás szerinti igénybevétele, illetve a rehabilitációs célú munkaterápia bevezetése.

A korszerűsítés nyomán lényegesen megemelkedett az intézmény finanszírozási igénye. Ez, valamint az egyre szűkülő költségvetési keretek a kiadások jelentős visszafogását indukálták, amely viszont az élelmezés színvonalának romlását, továbbá a térítési díjából származó bevételi rész csökkenését idézte elő.

Az operatív gazdálkodásban a 2007-es gazdasági integráció teremtett új helyzetet, melytől függetlenül köszöntek azonban vissza egyes részeken a korábban már feltárt anomáliák. Fajsúlyosabb szabálytalanságok az eszközök kezelése terén kerültek rögzítésre. Az önálló jogkörből eredő sokasodó és összetett folyamatok a kockázatok esélyét továbbnövelik, így az ellenőrzés szerepének erősítésére nagyobb hangsúlyt kell helyezni.

Balassi Bálint Megyei Könyvtár és Közművelődési Intézet – Salgótarján

A szakmai munka személyi feltételei – a többszöri létszámleépítés ellenére – megfelelőek. A tárgyi adottságok közül kiemelkedik a könyvtári célra tervezett, reprezentatív, tágas épület, melynek üzemeltetési költségei – az energiapazarló fűtési, világítási rendszer, valamint a sok üvegfelület miatt – rendkívül magasak.

A könyvtári állomány gyarapítása folyamatos, a megyék rangsorában azonban az intézmény csak az utolsó harmadban foglal helyet. Tért hódítottak a korszerű információközvetítő formák, bővült és minőségileg javult a kistelepülési szolgáltató rendszer, elkezdődött a mozgókönyvtári ellátás. A közművelődési feladatbővülés szakmailag egyértelműen előnyöket hozott. A vizsgálat utolsó évében megújult a Palócföld folyóirat is.

A működést kedvezőtlenül befolyásolta az a bizonytalanság, melyet Salgótarján Város Önkormányzata a városi könyvtári feladatok ellátásához adott támogatásának fokozatos és nagy mértékű csökkentésével okoz.

A szabályozottság kialakítása teljes körű, a gyakorlattal való szinkron megteremtése érdekében viszont még sok a tennivaló. A részben önálló jogkörből eredő gazdasági teendők elvégzése az erősen leszűkített létszám ellenére nagyobb problémáktól mentes, az előforduló hibák és hiányosságok javíthatók. Mindez nem áll a vagyonsvédelemre, ahol a kisértékű nyilvántartások szabálytalan vezetése, illetve a selejtezések előírászerű dokumentáltságának hiánya vet fel kérdéseket. Az integrációs központból ellátott belső

ellenőrzés eredményes a vizsgált területek feltárásában, a túlzott adminisztráció viszont az érdemi munkát rövidítheti.

1.2 Szabályszerűségi ellenőrzések

A személyügyi adatok kezelése, nyilvántartása, a pótlékok körének leszabályozása és elszámolása

- Reménysugár Otthon
- Dr. Göllész Viktor Rehabilitációs Intézet és Ápoló Gondozó Otthon
- Harmónia Rehabilitációs Intézet és Ápoló Gondozó Otthon
- Váci Mihály Gimnázium
- Nógrád Megyei Múzeumi Szervezet
- Nógrád Megyei Levéltár

A vizsgált intézményeknél a személyi alapnyilvántartások felfektetése megtörtént, némelyeknél egyes dokumentumok még hiányoznak. A munkáltatói intézkedések írásba foglalásakor esetenként felmerült a vezetői megbízások szabálytalan rögzítése. Elvértve, de előfordult, hogy a fizetési osztályokba való besoroláskor nem a munkakörhöz előírt, hanem az alkalmazott iskolai végzettségét vették figyelembe. A munkaköri leírások gyakran nélkülözik a helyettesítési feladatok feltüntetését. A pótlékokra vonatkozó szabályozás elsősorban Kollektív Szerződésekben fogalmazódott meg, egy intézményben jelenleg nincs hatályos előírás. Az iránymutatások a jogszabályokkal harmonizálnak, de néhányuk kiegészítése, módosítása szükséges annak a fenntartói törekvésnek a tükrében, hogy csak a kötelező pótlékok, és annak is csak a minimális mértéke ítélt meg. Három költségvetési szervnél fordult elő „adható” kategóriába tartozó pótlék kifizetése, és szintén háromnál magasabb mértékben határozták meg az összegét. A műszakpótlékok szűrőpróbaszerű ellenőrzése szabályszerűségről tanúskodott.

A közbeszerzési eljárások szabályozottsága és lebonyolítása

- Szent Lázár Megyei Kórház
- Ezüstoffenyő Idősek Otthona
- Megyei Gyermekvédelmi Központ

Az ellenőrzöttek valamennyien rendelkeztek a törvényhez alapvetően igazodó közbeszerzési szabályzattal, jó néhány pontban azonban szükség lesz helyesbítések, kiegészítések elvégzésére, illetve a jogellenes és célszerűtlen rendelkezések kiküszöbölésére. A közbeszerzési eljárások lefolytatásánál legtöbbször a szabályozás és a gyakorlat aszinkronját, valamint a vonatkozó előírások figyelmen kívül hagyását tették szóvá a jelentések. A javaslatok között jellemző a dokumentáltságbeli mulasztások elkerülésére figyelmeztető ajánlás. A vizsgálatra kijelölt három intézmény közül kiemelendő a Szent Lázár Megyei Kórház, ahol számtalan anomáliával terhelt a tevékenység, ezért a működtetett rendszer egészét újra kell gondolni.

1.3 Informatikai ellenőrzések

- Rózsavölgyi Márk Alapfokú Művészetoktatási Intézmény
- Nógrád Megyei Önkormányzatának Ellátó Szervezete

A megteremtett információ- és informatikai biztonság színvonalának értékelését célozva 2008-ban megkezdődött az informatikai rendszerek ellenőrzése. A két intézménynél elvégzett kontroll során nagyobb problémák nem merültek fel, ám javítanivaló szabályozási és gyakorlati téren egyaránt adódott, különösen a mentések rendje és a

jelszavas védelem kialakításánál, az elavult operációs rendszerek használatánál. Mivel egyik intézményben sincs központi szerver, ezért a hálózati hozzáférést sem lehet megfelelően szabályozni.

2. A közgyűlés hivatalában végzett ellenőrzések

2.1 Szabályszerűségi ellenőrzések

A hivatali dolgozók 2007. évi szabadság-igénybevételének vizsgálata

Az éves szabadságok tárgyévben történő felhasználásának aránya – a hivatal vezetésének szándéka ellenére – 2005. és 2007. között 6 %-kal csökkent. A következő évre átvitt szabadság mennyisége növekedett, a két évvel ezelőttihez képest 48 %-kal. A főosztályokon a kapcsolódó nyilvántartások rendben vezetettek, a szabadságok igénybevétele szabályszerűen történik. A jelenléti ív vezetése néhány kivétellel többnyire rendszeresnek mondható, ám azok leigazolása a főosztályvezetők által, valamint év végi irattári elhelyezésük nem minden esetben valósult meg.

A hivatali gépjárművek üzemeltetése

A közgyűlés hivatala gépjárműveinek használati és üzemeltetési szabályzata folyamatosan aktualizált. A rendelkezésre álló gépkocsipark általában elegendő az utak teljesítéséhez, azok koordinálását az igénylések leadásának és dokumentálásának jól megszervezett rendszere segíti elő. Javaslatok a járművek használatához kiadott engedélyek nyilvántartásával és a nyilatkozatok tárolásával kapcsolatban fogalmazódtak meg. A gépkocsik kulcsainak megőrzésével összefüggő előírások csak részben teljesülnek, itt elsősorban nem a gyakorlat, hanem a szabályzat átgondolása szükséges.

2.2 Pénzügyi ellenőrzés

A szlovák kisebbségi önkormányzat előirányzatainak felhasználása

Az ellenőrzés felmérte és értékelte a vonatkozó jogszabályok alapján a szabályozottság megeremtését, valamint a kapcsolódó nyilvántartások, bizonylatok teljes körű kontrollján keresztül az előírások alkalmazását. A belső szabályozottságot e működési területen a hivatal szabályzatai, számviteli politikája jelentik. Az alapbizonylatok megfelelően alátámasztottak, az aláírási jogkörök gyakorlását minden esetben rendben találta a vizsgálat, így intézkedést igénylő javaslat nem született.

3. Soron kívüli ellenőrzések

A Megyei Gyermekvédelmi Központ két otthonában soron kívül végzett vizsgálat

Az értesítés nélkül végrehajtott ellenőrzésre az intézmény egyes gyermek- és lakásotthonaiban előzőleg feltárt, ellátottak érdekeit sértő esetek kapcsán került sor. A kijelölt két egységben – a „Margaréta” Gyermekotthonban és a „Jövőért” Lakásotthonban – a szakmai és pénzügyi célterületeken egyaránt merültek fel problémák. A felsőpetényi otthonban összességében kisebb fajsúlyú gondok jelentkeztek, a salgótarjáni lakásotthonban azonban az átláthatatlan pénzkezelés miatt azonnali belső vizsgálat lefolytatását kellett elrendelni. A szabályozó rendszerben talált ellentmondások és hiányosságok, a rendszeres, ám kevésbé hatékony belső ellenőrzés, illetve az intézmény vezetésének a szabálytalanságot elkövetőkkel szembeni liberális eljárása egyaránt hozzájárult a visszaélések elterjedéséhez. A fenntartó a hibák kiszűrése, megelőzése érdekében folyamatos és alapos kontrollok

elvégzését, valamint szabálytalanságok észlelése esetén azonnali szankciók alkalmazását írta elő.

A személyügyi adatok kezelése, nyilvántartása, a pótlékok körének leszabályozása és elszámolása

- Nógrád Megye Önkormányzatának Ellátó Szervezete
- Borbély Lajos Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium
- Megyei Gyermekvédelmi Központ

A megyei főjegyző által elrendelt, három intézményt érintő soron kívüli vizsgálat az ugyanebben a témakörben lefolytatott, tervezett szabályszerűségi ellenőrzéshez kapcsolódott. A tapasztalatokat az előző összegzés foglalja magába. Megjegyezést kíván, hogy a kilenc ellenőrzésből egy költségvetési szerv, az Ellátó Szervezet a rá vonatkozó megállapítások döntő többségével nem értett egyet, írásban észrevételt tett. Az eltérő álláspontok miatt az egyeztetések jelenleg folyamatban vannak.

d) Felelősségre vonás kezdeményezése

A 2008. évben végrehajtott ellenőrzéseknél büntető-, szabálysértési-, kártérítési-, illetve fegyelmi eljárás megindítására okot adó cselekmény nem fordult elő.

e) A FEUVE javítása érdekében tett javaslatok

A megyei önkormányzat költségvetési szerveinél a FEUVE rendszer teljes körűen kiépítésre került. A szabályozottság megteremtését az ellenőrzési csoport három év alatt valamennyi intézményben felülvizsgálta. A minősítések során jelezte az elégtelen és hibás meghatározásokat, illetve előírta a hiányzó szabályzatok kidolgozását. Több helyen még mindig tisztázásra vár a belső ellenőrzés és a FEUVE szerepének elkülönítése, illetve a folyamat alapú kontrollálás értelmezése, jelentőségének felismerése. Az alkalmazottak ezen irányú teendőiket nem mindig ismerik, és azokat többnyire a munkaköri leírásaik sem tartalmazzák. Gyakorlati szempontból mind a vezetői, mind a munkafolyamatba épített ellenőrzések hatékonysága erősítendő lenne, ezzel azonban ellentétes a véghezvitt integráció hatása, amely a feladat- és hatáskörök megosztásával, a gazdálkodási létszámok lecsökkentésével épp a gyengítés irányába hat.

B. A belső ellenőrzés által tett megállapítások és javaslatok hasznosítása

a) Az intézkedési tervek megvalósítása

Az ellenőrzött intézmények a jelentésekben ismertetett javaslatok realizálása érdekében a konkrét határidőket, felelősöket megjelölő terveket maradéktalanul összeállították és megküldték a főjegyzőnek. Mivel a vállaltak részletes kontrollja csak évek múlva – a következő rendszerellenőrzés keretében – valósulhatott meg, ezért bevezetésre került az intézkedések végrehajtásáról szóló írásbeli nyilatkozat tételének előírása. Az eljárás azonban nem mindig érte el célját, mert a kötelezettségüket többen – figyelemfelhívás ellenére – elfelejtették teljesíteni. A helyileg alkalmazott szabályt azóta kiváltotta a Ber. módosítása. A 29/A. §-ban az ellenőrzöttek részére is meghatároztak rendelkezéseket a kapcsolódó nyilvántartás kialakításáról, illetve – a tárgyévet követő év január 31-ig – a végrehajtási státuszokat rögzítő beszámoló készítéséről. A 2008-as évet követően először kellett az intézményvezetők részéről a szóban forgó feladatnak eleget tenni. Bár születtek jó színvonalú, előírásoknak megfelelő beszámolók is, több intézmény el sem készítette azt, a határidőt pedig csak néhányuknak sikerült tartani (egyébiránt időigényes munkáról van szó).

b) Az ellenőrzési tevékenység fejlesztésére vonatkozó javaslatok

A fejlesztés céljaként egyrészt a stratégiai tervben is megfogalmazott, az integráció során kialakított komplett belső ellenőrzési tevékenység aktív és eredményes működtetése tűzhető ki. Mindez az intézményekben funkcionáló belső ellenőrök szerepének rendszerbe való illesztésével, támogatottságuk erősítésével, munkájuk segítségével, koordinálásával érhető el. Nagyon fontos az együttműködés lehetőségének kihasználása olyan konstruktív konzultációk megszervezése által, melyek során a belső ellenőrök a kapcsolatépítés és tapasztalatcserék eszközeit tevékenységük hatékonyságnövelésére fordíthatják.

Másrészt a hivatal vezetése egyre nagyobb igényt jelez a belső ellenőrök felé a szervezet operatív munkavégzésének bevonásába, amely a makrokörnyezet folyamatainak megyei szintű leképezése során a felülvizsgáló jellegű kontrollok gyakorlásában mutatkozik meg. A feladatellátás ilyen irányú kiterjesztése viszont az ellenőrzésekre fordítható időkapacitást szűkíti, mellyel a jövőben mindenképpen számolni kell.

**ÉVES ÖSSZEFOGLALÓ
ELLENŐRZÉSI JELENTÉS
2008. ÉV**

**NÓGRÁD MEGYE ÖNKORMÁNYZATA FENNTARTÁSÁBAN
MŰKÖDŐ INTÉZMÉNYEK BESZÁMOLÓI ALAPJÁN**

Az ellenőrzési csoport 2008-ban Nógrád Megye Önkormányzatának 19 intézményében felügyeleti, a közgyűlés hivatalában belső ellenőrzési teendőket látott el. A fenntartott költségvetési szerveknél a függetlenített ellenőrök létszáma 7 fő, ebből 4 az integrációs központokban funkcionál. Év közben a Nógrád Megyei Pedagógiai Intézetben is rendeződött ezen feladatok elvégzése, mivel az intézet a Megyei Gyermekvédelmi Központ részben önálló jogkörű intézményévé vált. Májusban az Ezüstoffenyő Idősek Otthonában a státusz üresen maradt, mert a belső ellenőr az újonnan alapított salgótarjáni idősothonban, más munkakörben nyert foglalkoztatást. A megyei önkormányzat Ellátó Szervezeténél továbbra sincs megoldva a tevékenység.

A) A belső ellenőrök által végzett tevékenység bemutatása, a vizsgálatok során tett megállapítások és javaslatok hasznosítása

a) Az ellenőrzési tervben foglalt feladatok teljesítésének értékelése, a tervtől való eltérések indoka

Az integráció után a szabályozottság kialakítását és a gyakorlati folyamatok beindítását követően 2008-ban a belső ellenőrök munkája egész évet átfogóan kiteljesedhetett. Az intézményeknél az ütemezett vizsgálatokat szinte teljes számban lefolytatták, egy-egy ellenőrzés betegségből eredően maradt el. Az Ezüstoffenyő Idősek Otthonában a 2008-as tervből nem volt teljesítés, mert a belső ellenőr a Baglyaskő Idősek Otthonába történő áthelyezéséig az új intézmény részére végzett tanácsadást. Egyedi a Megyei Gyermekvédelmi Központ helyzete, ahol heti rendszerességű igény is jelentkezik a gyermek- és lakásothonok, valamint a nevelőszülői hálózat ellenőrzésére.

A tervezetteken túl, több helyen soron kívüli felülvizsgálatokat is beiktattak. E szempontból megemlíthető a Borbély Lajos Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium, az újonnan kinevezett igazgató ugyanis a kitűzött 11 kontrollon kívül, még 12 esetben rendelt el célvizsgálatot.

b) Az ellenőrzések minősége, személyi és tárgyi feltételei, a tevékenységet elősegítő és akadályozó tényezők

A Ber-ben foglalt képzettségi követelményeknek valamennyi ellenőr megfelel, személyi változás a Szent Lázár Megyei Kórházban volt. Az e munkakörben foglalkoztatottak szakmai ismereteinek folyamatos aktualizálására szervezett keretek között alig van lehetőség, továbbképzések hiányában kiadványok vagy számítógépes programok állnak rendelkezésre. A költségvetések szűkítése miatt azonban e tételeken is csökkentésre vagy elvonásra kerülnek az előirányzott kiadások.

A belső ellenőrök helye a szervezeti hierarchiában az előírtak szerinti, funkcionális függetlenségük biztosított. Feladat- és hatáskörök tekintetében egyre inkább tisztázódnak, hogy melyek az ellenőrök által ellátható tevékenységek, illetve melyekben csak tanácsadó jelleggel vehetnek részt.

A tárgyi körülmények általában jók, a kettő vagy több intézményt ellenőrzőknél már tavaly felmerült laptopok igénye, melyről csak a Borbély Lajos Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium tudott gondoskodni. Az utazások – a részben önállóakba tett látogatások együttes megszervezésével – majd mindig megoldhatóvá váltak.

c) A belső ellenőrök által tett megállapítások és javaslatok

A beszámolók legterjedelmesebb része a lefolytatott vizsgálatok témáinak egyenkénti, rövid ismertetése. A tapasztalatok, javaslatok bemutatásáról összefoglalásként elmondható, hogy az elvégzett kontrollok a működés szinte minden vetületét lefedték, dominált a gazdálkodás szegmenseinek átvilágítása, hiszen az ellenőrök mindegyike közgazdász végzettségű szakember. Továbbra is főleg a szabályszerűségi típusú ellenőrzések jellemzőek. Prioritást kaptak a pénzkezelési rend (pénztár, ellátotti takarékbetétek, zsebpénzek, stb.), a személyügyi adatok kezelése, változóbérek elszámolása, élelmezési tevékenység. Több intézményben a fenntartói ellenőrzések megállapításai nyomán haladva utólagos áttekintésre, értékelésre kerültek a feltárt hibák, hiányosságok kijavítása.

d) Felelősségre vonás kezdeményezése

Az előző évhez képest nőtt a felelősségre vonások száma. Írásbeli figyelmeztetésre az EGYMI-nél került sor, fegyelmi eljárást és két esetben ügyészségi vizsgálatot a Borbély Lajos Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium kezdeményezett. Kiemelkedő viszont a Megyei Gyermekvédelmi Központ, ahol a pénzkezelések terén ismételten előfordultak visszaélések. 2007-ben 3 lakásotthon vezetőjét is felelősségre vonták, egyben rendőrségi feljelentéseket is tettek. Ebben az évben a megyei főjegyző által elrendelt soron kívüli ellenőrzés egy lakásotthon vezetőjének írásbeli figyelmeztetésével zárult (elgondolkodtató viszont, hogy későbbi időpontban, ugyanitt végrehajtott pénztárrovnacs megint eltérést mutatott!). A felsőpetényi egységben egy csoportvezetőnél betegállomány miatt nem tudtak szankciót alkalmazni, az otthon vezetője pedig – a felelősségre vonást megelőzve – megszüntette a munkaviszonyát. Mindezek az események annak ellenére munkáltatói intézkedések nélkül maradtak, hogy a fenntartó bármilyen szabálytalanság esetén azonnali szankcionálást írt elő.

e) A FEUVE javítása érdekében tett javaslatok

Az intézmények részéről mind a szabályozás, mind a gyakorlat oldaláról egyaránt megfogalmazódtak ajánlások. Előbbinél a nyomvonalak részletesebbé tételének, kibővítésének, a feladatok munkaköri leírásokba való beépítésének, FEUVE szabályzatokkal való összhangjának szükségessége jelentkezett. Utóbbinál a vezetői ellenőrzéseket illetően a kiterjesztett, folyamatos és a rendszeres számonkérés fontosságát jelezték. Számba kell venni és kontrollt irányítani a kockázatos területekre, a feltárt hibákra utóellenőrzések keretében visszatérni, felelősségre vonással pedig elejét venni az anomáliák ismételt megjelenésének. A munkafolyamatba épített ellenőrzési pontok rendszere a gazdálkodási folyamatok szétválása okán nem zárt, ezért a FEUVE hatékony működésének elősegítésében erősítendő a belső ellenőrzés erre irányuló funkciója.

B) A belső ellenőrzés által tett megállapítások és javaslatok hasznosítása

a) Az intézkedési tervek megvalósítása

Az ellenőrzési jelentésekben javasoltakra minden pontot érintően születtek intézkedési tervek. Kivétel a Megyei Gyermekvédelmi Központ. Itt – a 10, intézkedéseket kívánó vizsgálatból – csak felerészben készült írásos vállalás, 5 esetben azokat a beszámoló beküldésig (2009. március 15.) sem sikerült összeállítani. Ennél az intézménynél így kérdésessé válik, hogy mily módon hasznosulnak az ellenőrzés által feltártak a szabálytalanságok elkerülésében és felszámolásában.

Az intézkedési tervek végrehajtását az intézményeknél igyekeznek nyomon követni, bár a Ber-ben előírt nyilvántartást még nem mindenhol vezetik. Ők a realizálási arányokat tartalmazó táblázatokat sem tudták a beszámolóhoz csatolni. A rendelkezésre álló adatok változatosak, pl. egy ágazaton belüli összehasonlítást téve: a Váci Mihály Gimnázium 100 %-ban, míg a Liphay Béla Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium 53 %-ban teljesítette a vállaltakat.

b) Az ellenőrzési tevékenység fejlesztésére vonatkozó javaslatok

Az intézmények nagy előrelépésként értékelik az önkormányzati belső ellenőrzési rendszer integrációval egyidejűleg véghezvitt fejlesztését. A kinevezett ellenőrök eredményes támaszai lehetnek a vezetésnek, amennyiben a tevékenység jelentősége felismerésre kerül. Az állandóan változó jogszabályi környezetben egyre nagyobb szükség van az aktualizált tudásukra, mellyel tanácsadás formájában a folyamatok szabályszerű működtetéséhez járulhatnak hozzá. Ehhez viszont elengedhetetlen igény jelentkezik továbbképzések támogatására, valamint a hivatal ellenőrzési egységével való szoros kooperáció fenntartására.